

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
 לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
 זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרנה

ערב שבת-קודש
 פרשת תצווה / זכור
 י"ב באדר ה'תשס"ז

יוצא-לאור על-ידי
 מכון ליובאוויטש שעל-יד
 צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מתחילים "שלושים יום לפני החג"⁸⁷.
 ונהגים לנגן 'הָאֵפ קָאָאָק'⁸⁸.

יום שני,

ט"ו באדר, שושן פורים

בירושלים עיה"ק הוא יום פורים, ונהג כאמור
 אתמול בערי הפרוות.

בעיר חיפה קוראים את המגילה גם בט"ו, כי
 היא ספק מוקפת חומה⁸⁹.

בערי הפרוות: אין אומרים תחנון ואסור בהספד
 ובתענית. מרבית קצת במשתה ושמחה⁹⁰.

בערי הפרוות (ומחר גם בירושלים) יש להוסיף
 היום בשמחה רבה מזו של יום הפורים עצמו; ביום
 ט"ז - שמחה גדולה יותר, וכן בכל יום ויום מימי
 החודש, עד שביום האחרון חודש אדר צריכה להיות
 שמחה מופלגת ביותר⁹¹.

(87) שו"ע אדמוה"ז סי' תכט ס"א. ראה התועדויות' תשמ"ב
 ח"ב עמ' 977, תשד"מ ח"ב עמ' 1280, תשמ"ח ח"ב עמ' 303,
 תנש"א ח"ב עמ' 339 ועמ' 399, ועוד.

(88) ספר-הניגונים, ניגון כד - שיחת פורים תשל"ב. לפעמים
 נזכר פורים בין הזמנים שבהם ניגנו את ניגון 'ארבע הבבות'
 של אדמוה"ז (שם, ניגון א). הרבי ציוה בקביעות לנגנו לקראת
 סיום התועדויות הפורים, ואחריו 'ניע זשוריצי'. פעמים שציוה
 לנגן גם 'קול ביער' (שם, ניגון כג) - 'אוצר' עמ' רצ"ג. אבל,
 כידוע, מאז כ"ד טבת תשמ"ט לא ציוה לנגנו בהתועדויות.

(89) ליקוטי-שיחות כרך כ"ט עמ' 423.

(90) לוח כולל-חב"ד, ע"פ שו"ע סי' תרצ"ו ס"ג, רמ"א סי'
 תרצ"ה ס"ב. אך בשיחות-קודש תשכ"ז ח"א עמ' 482 איתא,
 שכיוון שצ"ל לפנים משורת הדין, צריך שתהיה הרבה שמחה,
 עיי"ש.

(91) ליקוטי-שיחות כרך ג עמ' 1274. ומבאר: אף שבנוגע לקריאת
 המגילה אמרו שאינה נקראת אלא עד ט"ו בחודש, אבל הציווי
 "מרבין בשמחה" נוגע לכל ימי החודש, וכלשון חז"ל "משכנס

גם לאחר ימי הפורים שייך לעורר על 'מבצע פורים',
 מפני שתכליתם של ימי הפורים היא שהתעוררות
 של "קיימו מה שקיבלו כבר" תבוא לידי ביטוי גם
 אחר-כך, ואז מתחיל מבצע פורים האמיתי⁹². ופעם
 אמר הרבי סיבה אחרת, לסייע לאלה שנוקקו ללוות
 כדי שיוכלו לחוג את הפורים כהלכתו - לפרוע את
 חובותיהם, וגם זה חלק מ'מבצע פורים'⁹³.

בימים שאחרי פורים השמחה גדולה יותר, בגלל
 שבהם ניתוסף גם עניין הגאולה "מסמך גאולה
 לגאולה", גאולת פורים לגאולת פסח⁹⁴.

יום שישי

י"ט באדר

בקריאת שמו"ת אומרים, לאחר סיום הפרשה,
 את שתי ההפטרות: דפרשת השבוע "וישלח
 אחאב" (מלכים"א יח) ודפרשת פרה "ויהי דבר
 ה'..." (יחזקאל לו). למנהג רבותינו אומרים היום
 רק את ההפטרה דפרשת השבוע, ומחר לפני תפילת
 שחרית קוראים שוב שמו"ת מ'שביעי' עד גמירא,
 ואת ההפטרה דפרשת פרה.

אדר", וכמו שנאמר: "החודש אשר נהפך להם". ואם כן...
 כאשר השמחה היא באותה המידה שבימים הקודמים, בלי
 הוספה וריבוי, אינה שלימות השמחה, כיוון שנתיישנה (שלכן
 לברכת חתנים צריך בכל פעם 'פנים חדשות').

(92) 'אוצר' עמ' רפג, מסיום שיחות פורים תשד"מ ותשמ"ה,
 ומשיחת ש"פ פרה תשמ"ה.
 (93) שם, משיחת פורים תשמ"ו.
 (94) שיחת ש"פ פרה תשל"א.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישע"י ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ב באדר ה'תשס"ז – י"ב באדר ה'תשס"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ב באדר	פרק יד-טו. הלכות טומאת צרעת... בפרקים אלו. פרק א.	תורת חכם וגוי. ספר נשים והוא ספר רביעי... הלי אישות... בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קח. קא.
ש"ק	י"ג באדר	פרק ב-ד.	פרק ב.	מל"ט שח. שז.
א'	י"ד באדר	פרק ה-ו.	פרק ג.	מ"ע קיב.
ב'	ט"ו באדר	פרק ח-י.	פרק ד.	מ"ע קי.
ג'	ט"ז באדר	פרק יא-יג.	פרק ה.	מ"ע קיא.
ד'	י"ז באדר	פרק יד-טו.	פרק ו.	מ"ע קב. קג.
ה'	י"ח באדר	הלכות מטמאי משכב ומושב... בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ז.	מ"ע צט.
ו'	י"ט באדר	פרק ד-ו.	פרק ח.	מ"ע ק.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן וציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	צלות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', י"ב באדר	4:09	4:56	5:17	6:14	8:58	11:53	12:23	5:38.4	6:03
ש"ק, י"ג באדר	4:08	4:55	5:16	6:13	8:58	11:53	12:23	5:39.2	6:03
א', י"ד באדר	4:06	4:53	5:15	6:12	8:57	11:53	12:23	5:40.0	6:04
ב', ט"ו באדר	4:05	4:52	5:14	6:10	8:56	11:53	12:23	5:40.7	6:05
ג', ט"ז באדר	4:04	4:51	5:12	6:09	8:56	11:52	12:22	5:41.5	6:06
ד', י"ז באדר	4:03	4:50	5:11	6:07	8:55	11:52	12:22	5:42.2	6:06
ה', י"ח באדר	4:03	4:49	5:10	6:05	8:54	11:52	12:22	5:42.9	6:07
ו', י"ט באדר	4:02	4:47	5:09	6:04	8:53	11:52	12:22	5:43.8	6:08

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ו בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ו שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
תצווה / זכור	5:02	6:15	5:17	6:17	5:07	6:15	5:20	6:17
תישא	5:07	6:20	5:22	6:22	5:13	6:21	5:25	6:22

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: שניאור זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו-המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org

הגזרה הידועה אודות ההגבלה בשתיית משקה - בתוקפה עומדת (לכאורה) גם בפורים⁷⁹. אבל היו פעמים שכ"ק אדמו"ר ביקש בהתוועדות דפורים או דשבת-קודש שלאחריו⁸⁰, שעל-כל-פנים אחד המטובים יקיים 'עד דלא ידע' כפשוטו ו'וציא' בזה ידי חובה את כל הציבור⁸¹.

"יש להרעיש ולפרסם בכל מקום ומקום, הן בחוץ לארץ והן (ועל-אחת-כמה-יזכמה) בארצנו הקדושה, על דבר ההשתדלות שכל ענייני הפורים יהיו באופן ד'ברוב עם הדרת מלך'... בנוגע ל'משתה ומשחה' - אף שכל אחד ואחד חוגג סעודת פורים בביתו, עם בני משפחתו... הרי יכולים להוסיף בשמחת פורים 'ברוב עם' לאחרי הסעודה בביתו עם בני משפחתו"⁸².

בבית-חינו, לאחר הסעודה של כל אחד בביתו, מתוועדים שוב בלילה, מכיוון שגם ב'עד דלא ידע' יש דרגות זו למעלה מזו, ויש להתייגע כדי להגיע ל'לא ידע' באופן נעלה יותר⁸³.

מנהג האדמו"ר - "מאמר דא"ח בתוך הסעודה"⁸⁴. "פורים-תורה" איננו עניין של ליצנות ח"ו כטעות העולם, אלא שבמקום לדייק ולהתייגע על עומקם של דברים, מתעכבים על עניין שטחי יותר, עניין הקשור ומביא לידי הוספה בשמחה, אבל בכל אופן הרי זה עניין של "תורה", ככל ענייני התורה⁸⁵.

בהתוועדות פורים, נהג הרבי לעשות מגבית עבור 'קופת רבינו'⁸⁶.

לקראת סיום ההתוועדות נהג כ"ק אדמו"ר להזכיר אודות ההכנות למבצע פסח, כולל לדאוג למעות-חיטין, מזון ולבוש, כיוון שמיום הפורים עצמו

יש להתחיל את הסעודה ביום⁷¹ ו'ועל-כל-פנים יש לאכול כזית לפני השקיעה'. ואם נמשכה בלילה, מכיוון שהתחיל ביום, אומר 'ועל הניסים' בברכת המזון⁷².

גם בני ירושלים צריכים להרבות היום קצת במשתה ומשחה⁷³.

"טוב לעסוק מעט בתורה קודם הסעודה"⁷⁴, רק מעט - כדי שלא יימשך בלימודו וישכח לקיים מצוות סעודת פורים⁷⁵.

"שמחת פורים גדולה הרבה משמחת יום-טוב"⁷⁶. נהגים לאכול 'קרעפכין' (=כיסונים ממולאים בכשר) בסעודת פורים⁷⁷.

"בנוגע להתוועדויות במשך המעט-לעת דפורים, מתוך שמחה באופן ד'עד דלא ידע', אבל עם הגבלות כו', ובפרט בנוגע לתלמידים, ועל-דרך זה בנוגע לכל בני-ישראל, כמדובר כמה פעמים שצריך להיות על-פי ההגבלות דתורת החסידות, ואין צורך להאריך בזה, כיוון שהדברים ידועים ומפורסמים, וגם בדפוס"⁷⁸.

בספר-המנהגים שם הביא סתירה בדעת אדמו"ר אם יש חיוב לאכול פת בפורים, עיי"ש.

(71) הרמ"א שם כ' שרוב הסעודה צ"ל ביום, אבל אצל רבותינו הסעודה רק התחילה ביום, ועיקרה היה בליל ט"ו - שיחת פורים תשי"ט.

(72) לוח כולל-חב"ד, ע"פ ש"ע אדמו"ר סי' קפח סעיף יז.

(73) רמ"א שם. וראה הערת הגהמ"ח שו"ת מנחת-יצחק ע"ז בלוח דבר בעתו.

(74) רמ"א שם.

(75) 'שערי-המועדים - פורים' סי' י.

(76) תורה-אור צח.א. ספר-המנהגים שם ובעמ' 38, וש"נ. ועד"ז בא"ק ח"כ עמ' קסז.

בהתוועדויות' תשמ"ט ח"ב עמ' 454, 391, תש"נ ח"א עמ' 135 ובכ"מ איתא שאין בפורים את ה'שטרים' שצ"ל ביו"ט כדי למנוע היפך הקדושה כנפסק ברמב"ם וטושו"ע, כיוון שישנה ההבטחה שבודאי לא יהיה מזה עניין בלתי-רצוי. מאידך, בהתוועדויות' תשד"מ ח"ב עמ' 1180 מורה לשלול לגמרי בפורים ענייני ד' כמות שאינן מקבלין פני שכנה, שסימנן חש"מ [חנפים, שקרנים, מספרי-לשון-הרע, לצים]

(77) ראה ספר-המנהגים עמ' 58 בהערה, 'אוצר' עמ' רעז.

(78) 'התוועדויות' תש"נ ח"ב עמ' 372. אמנם היו פעמים שהורה הרבי לקיים 'עדי-לאידע' כפשוטו [אך ביחס לבחורים היתה הסתייגות מך גם לפני ה'גזירה', ראה 'התוועדויות' תשי"ב ח"ב עמ' 45, וכמוכן לאחריה גם כשהורה כ"ל, כגון בפורים תשל"א] וה'גזירה' הידועה להגבלה ב'משקה' נדחתה על-ידו לאותה שעה. וכנראה לזה הכוונה בשיחת ש"פ שמיני תשמ"א (הקטע השידך לזה נעתק גם בס' 'אשכילה בדרך תמים' עמ' 181). וראה 'אוצר' עמ' רצ, ובכרך אלוילת-שרי עמ' ססט-שע

בקשר לשמחת-תורה.

(79) **במפורש** בכ"מ, ומזה במענה ב'יחידות' שדפס בס' היכל מנחם כרך ג עמ' רחא. אבל ראה המובא במזרח 'ניצוצי רבי' שבגיליון רנא.

(80) כגון 'התוועדויות' תשמ"ה ח"ג עמ' 1478.

(81) ראה 'התוועדויות' תשמ"ב ח"ב עמ' 975, והסבר בעמ' 980.

(82) ספר השיחות תשמ"ט כרך א, עמ' 335.

(83) 'התוועדויות' תשמ"ה ח"ג עמ' 1420 ואילך.

בספר-השיחות תש"נ ח"א עמ' 351 הציע הרבי לערוך ג' התוועדויות בקשר למי הפורים, כדי שיהיו באופן של 'חזקה', עיי"ש.

(84) ספר המנהגים.

(85) 'התוועדויות' תשמ"ה שם עמ' 1426.

(86) ספר-המנהגים שם, וראה ב'אוצר' עמ' רעט-רפג.

גילוי הקב"ה במגילת-אסתר - עכשיו ולעתיד-לבוא

התורה לא ניתנה למלאכים, אלא דווקא לבני-אדם, שצריך להזהירם על "לא תרצח" ו"לא תגנוב" • גם במקום של "חושך כפול ומכופל" צריך להתנהג על-פי תורה ושהדבר יהיה ניכר באכילה, בשתייה, בטיוול ובכל שאר העניינים • כשנוהגים כך, פועלים שגם ב"שושן הבירה", מקום שלא נזכר בו בגלוי שמו של הקב"ה, יהיה "ונהפוך הוא" • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

אמנם, מצד העניין ד"מגלגלין זכות ליום זכאי"³, או לאיש זכאי⁴, היה עניין, סיבה ועילה (כפי שייקרא הדבר), שעל-ידי השתדלות, נדפסו לפני שנתיים שני ביכלאך מכתביו של רבינו הזקן⁵, שנכתבו לפני מאה וחמישים שנה לערך, ומאז לא ראו אור הדפוס, ולא היו אפילו בהעתקות, מלבד המאמרים היחידים שהיו בהיכלאך שנדפסו בתורה-אור וליקוטי-תורה או באיגרת-הקודש, וגם מאמרים אלו - בכמה שינויים. וכיוון שישנם עוד כמה ביכלאך מכתבי רבינו הזקן, חוץ מהמאמרים של שאר רבותינו נשיאינו - מסתמא יבוא הזמן, "את הכל עשה יפה בעתו"⁶, להדפיס גם אותם.

ב. אחד מהביכלאך שנדפסו - הוא "הנחות הר"פ

(3) תענית כ"ט, א. וש"נ.
 (4) כנראה הכוונה למהרש"ז שזר, ש"היה מהגורמים בזה" (אג"ק חט"ז עמ' רלו), שהיה נוכח בעת ההתוועדות (המ"ל).
 (5) מאמרי אדה"ז: הנחות הר"פ ז"ל; אתהלך לאזניא שיציאו לאור בשנת תשי"ח (ראה אג"ק חט"ז עמ' קצר, ובהנסמן בהערות שם. תר"מ ח"ט עמ' 307. וש"נ).

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר התעסק מתוך השתדלות גדולה ללקט את ה"כתבים" של רבותינו נשיאינו מכמה וכמה דורות - כתבי-יד שבהם ישנם תורות מכל הרביינים, החל מרבינו הזקן, שבתורתיו ישנם כמה וכמה תורות הרב המגיד והבעש"ט, וכן מרבותינו נשיאינו שלאחרי זה, עד לדרורו של כ"ק מו"ח אדמו"ר - לקנותם, או להשיגם בדרכים אחרות, מכל מקום שבו נמצאו. ב"ביכלאך" אלו ישנם כמה כתבים של רבינו הזקן שלא נדפסו עד עתה, וכידוע סיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר¹ אודות הדרושים שנדפסו בתורה-אור וליקוטי-תורה, שהצמח-צדק ליקט אותם מתוך אלפיים דרושים של רבינו הזקן שהיו תחת ידו, ומתוך אותם אלפיים דרושים נדפסו רק הדרושים שבתורה-אור וליקוטי-תורה (שהוא החלק השני על החומשים שלאחרי זה²), ואילו שאר הדרושים, הנה מטעמים שאינם ידועים לא פירסמו אותם במשך כמה וכמה שנים, היינו, לא רק שלא נדפסו, אלא שאפילו לא ניתנו להעתקה.

(1) "היום יום" יד אדר א, פורים קטן.
 (2) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ס"ע תקס ואילך. וש"נ.

ויתומים ואלמנות, ודומה לשכינה שנאמר "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים"⁶². האדמו"ר מקיים "משלוח מנות" לשלושה אנשים (מאכל ומשקה)⁶³. יש אומרים שמשלוח-מנות צריך להיות על-ידי שליח⁶⁴. מנהג ישראל לשתף גם את הקטנים בכל ענייני הפורים⁶⁵ וגם "קטני קטנים" יכולים לתת 'מתנות לאבינונים' לקופת צדקה⁶⁶, ואדרבה - בעניינים מסויימים, כמו בהכאת המן ב'רעשנים' ובשאר דרכים, עיקר ה'רעש' נעשה על-ידי הקטנים, עם כל התמימות, החיות וההתלהבות האופייניות להם, וכן בנוגע למנהג "ללבוש פרצופים (מסיכות) בפורים" שנעשה בעיקר על-ידי הקטנים⁶⁷. כדאי לערוך 'כינוסי ילדים' ביום הפורים, ובאותו מעמד יקיימו הילדים 'משלוח מנות' ו'מתנות לאבינונים'⁶⁸. בימי הפורים נהגו הקטנים והקטנות ללבוש 'עטרה', ותבוא עליהם ברכה⁶⁹.

משתה ושמחה: תפילת מנחה מוקדמת, ואחר-כך הסעודה⁷⁰.

(62) ישעיהו נ, טו. רמב"ם פ"ב מהל' מגילה ה"א.
 (63) ספר-המנהגים שם. הרבי היה נוהג לשלוח בכל שנה לכהן, לוי וישראל קבועים. המשלוח הכלי: אוזן-המן ממולא פרג, פרי ובקבוק יי"ש - הרה"ח ר"ל גרונר, 'התקשרות' שם.
 (64) ראה שדיחמד 'אסיפת דינים - מערכת פורים' סוס"ו, מובא בליקוטי-שיחות כרך ל"ג עמ' 118 ועוד, וכן באחרונים. אך א"צ כדן שליחות ממש, וכמובא בסה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 302 ולהלן שמנהג ישראל לשלוח מנות ע"י התינוקות. וראה גם 'אוצר' עמ' עדר.
 (65) וכן שולחים על ידיהם משלוח מנות, ספר-השיחות תשמ"ח ח"א שם. ובמיוחד מתנות-לאבינונים, ראה בס' קדושת-לוי, קדושה שניה.
 (66) 'התוועדות' תשמ"ז ח"ב עמ' 561.
 (67) כמובא בשו"ע, רמ"א או"ח סו"ס תרצ"ז, שבשביל מנהג זה התירו כמה עניינים - 'התוועדות' תשמ"ב ח"ב עמ' 1239, ועוד. ע"ד הצגות לבנות בפורים - ראה היכל-מנחם כרך ב עמ' קמה.
 בליקוטי-שיחות כרך ל"א עמ' 279 עורר הרבי על כך שאין מהראוי לשחק את תפקיד 'המן', ובוודאי שלא בהתלהבות.
 (68) שיחת ש"פ תרומה, ו' אדר תשמ"מ.
 (69) 'התוועדות' תשמ"ח ח"ב עמ' 484.
 (70) ספר-המנהגים שם, ולוח כולל-ח"ב, משו"ע או"ח תרצ"ה ס"ב בהג"ה.

להיכל⁵³. ואומרים 'בית יעקב'⁵⁴, עד גמירא. שמחת פורים - חובתה לשמחה כל היום, ככתוב "ימי משתה ושמחה"⁵⁵. במשך יום הפורים היה הרבי משתדל לאכול 'אוזן המן' ממולא פרג, לקיים מנהג ישראל בזה⁵⁶. זמן קיום מצוות היום - עד השקיעה. ובדיעבד (קריאת המגילה בלא ברכה) עד צאת-הכוכבים⁵⁷. משלוח-מנות - חייב לשלוח שתי מנות מדברי-מאכל או משקאות לאדם אחד, איש לרעהו ואישה לרעותה⁵⁸. אין שולחים מנות לאָבֶל (ר"ל) תוך שלושים ולאָבֶל (ר"ל) על הוריו תוך שנים-עשר חודש⁵⁹. האָבֶל עצמו, אפילו תוך שבעה, חייב במשלוח מנות, אך לא ישלח אלא מאכלים ולא מגדנות⁶⁰. מתנות-לאבינונים - חייב לתת לשני עניים פרוטה לכל אחד, ואפילו איש לאישה רשאי. והמרבית לשלוח מנות לרעיו וצדקה לאבינונים - משוכח⁶¹, ומוטב להרבות במתנות לאבינונים מאשר להרבות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעיו, שאין שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים

(53) בסידורי תהילת ה' נדפס (לא מאדמו"ה): "ומחזירין הספר-תורה וקוראין המגילה". אך משנת תשל"ח ואילך נוספה שם בשולי הגיליון הערה שמנהגו כ"ל. בס' שער-הכולל פ"א אות כב ס"ה ובס' חקרי-מנהגים עמ' רכג נתבאר טעם ומקור מנהגו, ע"י ש. וראה 'אוצר' עמ' רסו. מנהג-ישראל-תורה סו"ס תרצ"ג.
 (54) שער-הכולל שם אות כג.
 (55) 'שערי-המועדים - פורים' עמ' קמה.
 (56) 'התקשרות' שם.
 (57) שו"ע סי' תרפ"ז ס"א ונו"כ.
 (58) שו"ע רמ"א סי' תרצ"ה ס"ד.
 אודות משלוח מנות, ראה שיחות-קודש תשל"ו ח"א עמ' 565 ששיעורן לכתיחה כזית בכל מנה, ועכ"פ כזית יחד. ולכתילה שווין ביחד ב' פרוטות לפחות. ומציין לצפנת-פענח על הרמב"ם הל' מגילה פ"ב הט"ו, ע"י ש.
 (59) כדעת הרמ"א סי' תרצ"ו ס"ו. כן הורה הרבי לפרסם שלא ישלחו לו, בשנת האבלות על אמו (תשכ"ה) - נטעי-גיביראל הל' אבלות ח"ב פ"ה הע' יט (מהרה"ח ר"ל שני גרונר, ודלא כמ"ש בס' שבחי-המועדים (תשנ"ג) פ"ד ס"ג). וכן על שאר קרובים תוך ל' - הוראת הרבי בשנת האבלות על הרבנית (תשמ"ח) - שם בשו"ת שבסוף הספר סי' ב.
 (60) שו"ע ומ"א סי' תרצ"ו ס"ב, מספר-חסידים סי' תשי"ג ומהר"ל הלכות פורים (מהדורת מכון ירושלים עמ' תלב). גשר-החיים ח"א עמ' רכה. רסא.
 (61) לוח כולל-ח"ב, משו"ע סי' תרצ"ד ורמ"א סו"ס תרצ"ה.

ז"ל", הנחות שנרשמו על-ידי החסיד ר' פנחס רייזעס משקלאָוו, עליו העיד הצמח-צדק שהנחות שלו הן מדוייקות ביותר⁷, ועד כדי כך, שבאותן הפעמים שרבינו הזקן היה מתגלגל על הרצפה (כלשון החסידים: "ער פלעגט זיך קייקלען", "קאַטשען זיך אויפן פּאַל") מרוב התלהבות באמצע אמירת המאמר, היה גם הר"פ נשכב על הרצפה, כדי לקלוט עוד תיבה או כמה תיבות מדברי הרבי בשכבו על הרצפה, ומה שלא הצליח לקלוט (דאָס וואָס ער האָט ניט דערהערט), לא הוסיף מסבא דיליה, אלא דילג או צציין "כו".⁸

ואחד המאמרים בכיכל הנחות הר"פ ז"ל⁸ (שישנו גם בשינוי לשון בתורה-אור למגילת-אסתר⁹) הוא - על מאמר רז"ל בירושלמי¹⁰ - כל הנביאים עתידין ליבטל חוץ ממגילת-אסתר.

ג. ותוכן הדברים:

הפירוש במאמר רז"ל כל הנביאים עתידים ליבטל לימות המשיח, הוא - לא שיהיה שינוי בדבר, שהרי התורה היא נצחית¹¹, אלא - על-דרך "שרגא בטיהרא מאי אהני"¹², היינו, שכאשר מאיר אור השמש אזי לא ניכר אור הנר, כיוון שבטל ואינו נחשב כלל לגבי שפע האור שמאיר מהשמש, וכמו כן בנוגע להגילויים שנתגלו על-ידי הנביאים, ש"רוח ה' דיבר בם ומילתו על לשונם"¹³ - שלעתיד-לבוא, כאשר יקויים הייעוד¹⁴ "אשפוך את רוחי על כל בשר וניבאו בנביים ובנותיכם", אזי לא יהיה ניכר ונחשב גילוי האור שהיה אצל

(6) קהלת ג,יא.

(7) ראה שיחת פורים תרצ"ו ס"ה (סה"ש תרצ"ו ס"ע 32 ואילך). וראה גם "שימות" חוברת קפו ע' 17. תורת-מנחם חכ"ב ע' 187. וש"נ.

(8) עמ' קבה ואילך.

(9) צד, ואילך.

(10) מגילה פ"א ה"ה.

(11) תניא רפ"ז, ובכ"מ.

(12) חולין ס"ב, וש"נ.

(13) ע"פ שמואל-ב כג,ב.

(14) יואל ג,א.

הנביאים, מצד גילוי המקור ועוצם האור שיהיה לעתיד-לבוא.

מה-שאין-כן מגילת-אסתר לא תבטל גם לעתיד-לבוא, כי:

אודות הזמן שאודותיו מדובר במגילת-אסתר - נאמר¹⁵ "ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", היינו, שבני-ישראל היו אז במעמד ומצב הסתר פנים (כמבואר במסכת חגיגה¹⁶ פרטי הרברים בעניין זה).

ואף-על-פי שבזמן מרדכי ואסתר היו עדיין הנביאים חגי, זכריה ומלאכי, מכל-מקום, בשושן הברדה, ששם היתה הגזירה (ולאחרי זה נתבטלה מן הקצה אל הקצה), היה העלם והסתר כל-כך עד שבכל המגילה לא נזכר בפירוש ובגילוי שמו של הקב"ה אפילו פעם אחת!¹⁷

ולמרות זאת שלא היתה אז ראיית אלוקות בגילוי, מכל-מקום, אירע אז נס היותר גדול - "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם"¹⁸, ועד שפעלו ("מ'האָט דערנומען") גם את עמי הארץ, שגם אצלם היתה נראית יהדות.

ומובן, שכדי לפעול במקום של חושך ואפילה כל-יך ("וואו די פינצטערקייט איז מוראדיק"), יש צורך בגודל ועוצם האור ביותר (על-דרך האמור ש"כל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר"),

והיינו, שאז היה נתגלה הקב"ה בעצמו כפי שהוא למעלה מכל הגילויים ומכל השמות¹⁹, שלכן אי-אפשר לבטא זאת בגילוי ובפירוש, כי אם באופן של ראשי-תיבות, או באופן של דרוש - ש"המלך" שנאמר במגילה קאי על מלכו של עולם²⁰, אבל, מי שמתכל מן הצד, רואה את אחשוורוש מלך פרס ומדי, ולא רואה ש"לב מלכים ושרים ביד ה'²¹."

(15) וילך לא,יח. וראה חולין קלט,ב. וראה גם ת"מ סה"מ אדר עמ' עד ואילך. וש"נ.

(16) ה, סע"א ואילך. וראה עיון יעקב בעייני-יעקב שם.

(17) ראה גם לקו"ש ח"ו עמ' 190. וש"נ.

(18) אסתר ט,א.

(19) ראה גם ת"מ מג"א ק,ב, ובכ"מ.

(20) ראה מגילה טו, סע"ב. ועוד.

(21) לשון הרגיל - ע"פ משלי כא,א. וראה לקו"ש ח"ג ע' 285 הערה 1. וש"נ.

ברוכים כל הצדיקים"⁴⁰.

אחר-כך⁴¹ כורכים הש"ץ והציבור את המגילה (וכן ביום). ואתה קדוש. הש"ץ אומר קדיש (יהא-שלמא).

עלינו. קדיש-יתום. אל תירא. אך צדיקים³. הקורא מגילה לנשים (בלבד) - מברכות לעצמן (מעומד)⁴². ואם לאו - יברך הקורא⁴³.

הרמ"א פסק שאין לברך אחר קריאת המגילה אלא בציבור⁴⁴ (אבל האדמו"ר (לבדו) מברך על קריאת המגילה גם ביחיד לפניה ולאחריה, הן בלילה והן ביום)⁴⁵.

* סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה - כל הלילה, אור ליום ראשון.

הבדלה בבית - כרגיל.

גם בלילה ישמה, וירבה קצת בסעודה⁴⁶, ויאמר 'ועל הניסים'⁴⁷ בברכת-המומן. אם שכח, וכבר אמר את השם של חתימת הברכה, אינו חוזר. אבל במקום

(40) ספר-המנהגים שם, ו"ג. וראה שלל הגירסאות המובאות ב"טור השלם".

(41) לוח כולל-חב"ד. כן משמעות לשון אדמוה"ז בסידורו שלא הביא עניין כריכת המגילה, כדעת סדר-היום, המג"א וסיעתם שאין קפידא מתי לכורכה, ומבאר זאת ע"פ נגלה וע"ד החסידות - משיחת פורים תשט"ז, מוגה, 'שערי המועדים - פורים' סי' נו, עיי"ש, והמסקנא - שדיף [בהנחת השיחה (התוועדיות) תשט"ז ח"ב ס"ע 157] הדגיש הרבי **שהציבור** ינהיג כך, וכן העתיק ב'אוצר' עמ' רסא, אבל בשיחה המוגהת לא הזכיר זאת, ומשמע שזה נוגע גם לש"ץ] להשאיר את המגילה פתוחה עד אחר ברכה אחרונה, שע"י זה ימשיכו ענייני המגילה להאיר בגילוי. [הרבי עצמו החל, בדרך-כלל, לגלול את המגילה עם סיום הקריאה, והמשיך בכך בשעת הברכה ('אוצר', עיי"ש), אבל כמובן זה אינו הוראה לרבים].

(42) ע"פ שו"ע אדמוה"ז סי' ח ס"ג.

(43) ברמ"א סי' תרפ"ט ס"ב, מג"א סי' תרצ"ב ס"ק ה ופרמ"ג בא"א שם ועוד, פסקו שיברכו **לשמע** מגילה, והפר"ח סי' תרפ"ט (ובליקוטים) חולק ע"ז וס"ל שחייבות גם בקריאה ויברכו כרגיל. י"א שהרבי היה קורא את המגילה לנשים בבית הרב, ובירכו לעצמן 'ועל מקרא מגילה'.

(44) רמ"א סי' תרצ"ב סוס"א. ולדעת הבי"מ מסיק בכ"החיים סי' תרצ"ג ס"ק קכד שגם היחיד מברך. וכ' שכן פסקו הא"ר, מאמר-מרדכי ובן-אישיח, וכ"פ גם הערוך-השלחן (תרצ"ב ס"ה, גם כ'מנהג העולם').

(45) ספר-המנהגים.

(46) רמ"א סי' תרצ"ג ס"א - כמובן, זאת בנוסף לסעודת 'מלווה מלכה', שהרבי נהג לטול ידיו בסמיכות להבדלה. ולפעמים גם באם היה זה בשעה מאוחרת בלילה. בעת הסעודה אכל תבשיל (לקט הליכות ומנהגי ש"ק עמ' 65).

(47) אבל לא 'מגדול', 'אוצר' עמ' רעו.

'הרחמן' דיום-טוב, יאמר: הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מרדכי...⁴⁸.

שחרית:

בשמונה-עשרה - ועל הניסים. אין אומרים תחנון ו'אל אך אפייס'. חצי קדיש³.

קוראים לשלושה עולים בפרשת בשלה 'ויבוא עמלק' (שמות יז, ח"טז), שלושה פסוקים לכל אחד. 'זכר עמלק' - קוראים זכר ואחר כך זכר⁴. מי שלא שמע פרשת זכור, יכוון בקריאה זו לצאת ידי חובת זכירת עמלק. מי שלא נתן עדיין לצדקה 'מחצית השקל' נותן זאת עכשיו⁴⁹.

ברית מילה: רגילים למול לאחר קריאת המגילה⁵⁰.

גם שמיעת וקריאת המגילה - בתפילין דרש"י⁵¹.

קוראים את המגילה בשלוש ברכות, כולל "שהחינו"⁵², כמו אמש (עיון לעיל). בברכת שהחינו יכוונו גם על מצוות משלוח-מנות ומתנות-לאביונים וסעודת פורים³.

לאחר קריאת המגילה מברכים 'הרב את ריבנו', ואומרים: 'שושנת יעקב'. 'אשרי'. 'ובא לציון'. קדיש שלם. ואחר-כך מחזירים את ספר-התורה

(48) שו"ע רמ"א סי' תרפ"ב ס"א, וש"ע אדמוה"ז שנסמן לעיל הערה 24.

(49) לוח כולל-חב"ד (וצ"ב אם נכתב כך בשנים שהרבי הגיה את הלוח, וכן אם אכן כל מה שהרבי לא מחק שם, נקרא 'מוגה', כמו בנושא שבהערה הבאה). לדעת המג"א סי' תרצ"ד זהו זמן נתינתה לכתחילה.

(50) כן נהג תמיד המוהל ה"ח ר' יעקב-יוסף רסקין ע"ה ('התקשרות' גיליון מ' עמ' 18), כדעת תה"ד סי' רסו, ב"י בבדק" הבית יו"ד סי' רס"ב, שו"ת הרדב"ז ח"א סי' רנא, הפר"ח והגר"א סי' תרצ"ג והפרמ"ג סי' תרפ"ז, מנהג פרנקפורט שהובא בהנהגה במהרי"ל דלהלן, ומנהג הספרדים כמובא בכ"ה החיים סי' תרצ"ג ס"ק ל. בלוח כולל-חב"ד כתב למול לפני קריאת המגילה, ע"פ הרמ"א שם ממהרי"ל, וכן מנהג העולם האשכנזים כמ"ש המשנ"ב סי' תרפ"ז מהח"א. וראה מהרי"ל עמ' תכו, וש"נ. אוצר-הברית ח"א עמ' רעה.

יש נוהגים לקרוא לתינוק 'מרדכי', נסמן בנטעי-גבריאל עמ' צה.

(51) ספר-המנהגים.

(52) ספר-המנהגים שם, 'אוצר' עמ' רסח, וש"נ.

קריאת המגילה²⁶:

מי שטרם נתן 'מחצית השקל' כנהוג, יתננה עתה לפני קריאת המגילה.

"במגילה שכתב אדמו"ר מהר"ש נ"ע: א) לא כל העמודים מתחילים בתיבת 'המלך'. ב) עשרת בני המן אינם בעמוד בפני עצמו²⁷.

"אין מקום לשמיעת קריאת מגילה וכו' עלידי רמקולן, טלפון ורדיו וכיוצא בהם | = גם לא בשידור חי) - כי אין זה קול אדם כלל"²⁸.

קריאת המגילה: הרבי היה שומע את המגילה מעומד²⁹. בשעת הקריאה עומדים מימינו ומשמאלו של הבעל-קורא³⁰. הבעל-קורא ו"גם השומעים את המגילה כופלים אותה כאיגרת³¹, והכפילה היא לשלושה חלקים³². הרבי היה מברך את הברכות לפני ולאחריה עם הבעל-קורא, הן בלילה והן ביום³³. הקפיד שהמגילה תישאר 'כאיגרת' עד סיום הקריאה³⁴.

הבעל-קורא יכוון להוציא ידי-חובה את כל השומעים והם יכוונו לצאת. אסור להפסיק עד לאחר

26 אף שעיקר מצוות קריאת המגילה היא ביום (ולכן הוזכר בגיליון הקודם בתחילתו, שהמוכחים את הרבים יעדיפו את הקריאה ביום), הרי מי שיש לו אפשרות לשמוע מגילה בלילה חייב לקיים זאת, אף אם ע"ז מטיל בספק את האפשרות לקרוא ביום (ראה המובא שם בהערות).

27 ספר-המנהגים שם, ושי"ג. צילום ברוד בהקטנה של שני עמודים ממגילה זו נדפס בס' איגרות-קודש - אדמו"ר מוהר"ש, ברוקלין תשנ"ג, עמ' קמ, ובספר-התולדות אדמו"ר מהר"ש, ברוקלין תשנ"ז, מול עמ' 21. ראה פרטים נוספים על הנוסח ואופן הכתיבה במגילה זו ב'אוצר' עמ' רסד-רסו.

28 ליקוטי-שיחות, כרך ט, עמ' 336. כרך כא, עמ' 496.

29 'אוצר' עמ' רנה (וכמדומה כך נפוץ בין אנ"ש. וראה כך החיים תר"צ ס"ק ב).

30 'אוצר' עמ' רנד.

31 שו"ע סי' תר"צ סעיף יז, וראה כפי-החיים שם ס"ק קב. וכ' שם ס"ק קג מהפרמ"ג, שיש להזהר שלא תהיה נגרות על גבי קרקע, ואף לא תלויה מעל השולחן.

32 ספר-המנהגים, ושי"ג בנינין השומעים. 'אוצר' עמ' רנה. צריך חיפוש הטעם שלמנהגנו כופלים לג' חלקים דווקא (למנהג העולם מקפלים לחלקים רבים, יריעה ע"ג יריעה - לוח דבר-בעתו).

33 'התקשרות' גיליון על עמ' 14. וראה שו"ע אדמוה"ז סי' ריג סי"ז, וכפי-החיים שם סוס"ק כב.

34 שם. וראה בכפי-החיים שם ס"ק קב ובשו"ת מהרי"ל, מהדורת מכון-ירושלים, ס"ע נן. 'אוצר' עמ' רנה.

ברכת "הרב את ריבנו"³⁵:

מי שלא הצליח לשמוע תיבה או פסוק, יקרא זאת מיד, וגם אם אינו יכול לעשות זאת מתוך מגילה כשרה - יקרא מיד בעצמו (עדיף מתוך חומש או מגילה מנוקדת, כדי שלא יטעה) עד מקום שהקורא אוהז בו, כדי שלא יצטרך לחפש קריאה אחרת כשרה החל מתיבה זו ואילך³⁵.

"מכים 'המן' כמה פעמים במשך הקריאה, במקום שנזכר 'המן' בתואר כלשהו: 'האגני', 'הרע' וכיוצא בזה"³⁶.

בקריאת המגילה קוראים כשתי המסורות: "להרוג ולאבד / ולהרוג ולאבד" (ח,יא); "ואיש לא עמד בפניהם / ואיש לא עמד לפניהם" (ט,ב)³⁷.

נוהגים לומר ארבעה פסוקים בקול רם: 'איש יהודי' (ב,א), 'ומרדכי יצא' (ח,טו), 'ליהודים' (ח,טז), 'כי מרדכי' (י,ג). והבעל-קורא חוזר וקורא אותם. עשרת בני המן צריך לקרוא בנשימה אחת, מהמילים 'חמש מאות איש' (ט,ו) עד לאחר תיבת 'עשרת' (י,ט). הציבור קורא אותם תחילה, והתינוקות מכין אז ולא כשהבעל-קורא קורא אותם! כמו בהזכרת המן³⁸.

"מנענעים את המגילה באמירת 'האיגרת הזאת' (ט,כו) ו'איגרת הפורים הזאת השנית' (ט,כט)³⁹.

אחר הקריאה מברך "הרב את ריבנו". אסור להפסיק בדיבור עד שייסיים הש"ץ את הברכה. "נוסח 'שושנת יעקב': 'אורורים כל הרשעים,

35 ראה שו"ע סי' תר"צ ס"ג ונו"כ, משנה-ברורה שם ס"ק יט.

36 ספר-המנהגים שם, ושי"ג. בדרך-כלל היה הרבי מכה ברגלו (הימנית או השמאלית) בכל 'המן', ובמקום שנזכר באיזה תואר היתה ההכאה מורגשת יותר ובמשך זמן רב יותר. לפעמים הכה יותר חזק ב'המן' שהקורא קוראו בטעם מודגש, או ב'המן' בהמדתא' (ראה ב'אוצר' עמ' רנו, ובהתקשרות' בשנים קודמות).

הרבי הפנין הנאה וחיך בשעה שהילדים היו מרעישים ב'הכאת המן', וכמה פעמים דיבר בשיחותיו נגד הגבאים החוששים מ'ביבלוב' הילדים ומגבילים אותם, וכן נגד המכים 'בעל כרחם' בקול דממה דקה... 'אוצר' שם).

37 ספר-המנהגים שם, 'אוצר' עמ' רנה, ושי"ג.

38 'לוח כולל חב"ד', כפי-החיים סי' תר"צ ס"ק צו מבן-איש חי. וראה 'אוצר' שם.

39 ספר-המנהגים שם. (במג"א סי' תר"צ ס"ז יז מס' מטה-משה, ועוד - 'האגרת הזאת' בלבד). פלוני שלדבריו בדק בווידיאו דכמה שנים טוען שבמקומות אלו נענע הרבי את המגילה ח' פעמים.

וכיוון שתוכנה של מגילת אסתר הוא ההתגלות של הקב"ה בעצמו כפי שהוא למעלה מכל הגילויים ומכל השמות (כדוגמת התגלות עצם הנפש באדם למטה) - הנה גם לעתיד-לבוש כאשר "אשפוך את רוחי על כל בשר", שזהו עניין של גילויים כו', תחשב התגלות העצם של הקב"ה לעניין של חידוש ועניין של שמחה, ולכן, מגילת אסתר לא תכתב גם לעתיד-לבוש.

עד כאן תוכן מאמרו של רבינו הזקן, כפי שנרשם עלידי הר"פ.

השנה ויום-הכיפורים.

ובזה דווקא ניכרת גדלות התורה - שאינה עבוד מלאכים שנמצאים בשמים, אלא היא פועלת באדם שנמצא בעולם, שלא זו בלבד שלא ייכנע לדרישת העולם, אלא אדרבה, שיפעל שינוי בעולם שיקויים בו "ושכנתי בתוכם"²⁵, עליידי זה שיהיה "בתוך כל אחד ואחד"²⁶ בכל ענייניו.

יהודי צריך להיות בעולם, אפילו במקום כזה שלפני בואו לשם היה חושך כפול ומכופל, ובחושך כפול ומכופל מגיע יהודי עם ד' אמותיו, ומתנהג שם על-פי הוראות התורה, גם באכילתו ובשתייתו

כשרבינו הזקן היה מתגלגל על הרצפה מרוב התלהבות,

באמצע אמירת המאמר, היה גם החסיד ר' פנחס רייזעס

נשכב על הרצפה, כדי לקלוט עוד תיבה מדברי הרבי...

ובטוילו ובכל ענייניו.

וכאשר יהודי הולך בתוקף של עצם הנפש, הקשורה עם התוקף של העצם שלמעלה - אזי פועל גם ב"שושן הבירה", במקום שלא נזכר בגלוי שמו של הקב"ה, שגם שם יהיה "ונהפוך הוא", ועד שאפילו "עמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם"²⁷.

(קטעים מהתוועדות חג הפורים ה'תש"כ* - בלתי מוגה; תורת מנחם התוועדות תשי"ב, כרך א (כו) עמ' 437-434)

25 תרומה כה,ח.

26 ראה אלשיך עה"פ. ש"ה סט,א. ועוד.

27 אסתר ח,יז.

* ההתוועדות נערכה באולם הגדול אשר בכ"ב 585 אָלְבַּאָנִי עוו. בסמיכות לרֶאָטְלָאָנְד ראווד.

22 תהלים ח,ב.

23 שבת פה, ס"ב ו'אילך.

24 יתרו כ,ג.

"רווח והצלה יעמוד ליהודים"

כל אחד צריך להשתדל שיהיה לו חלק בכך

כ"ק מו"ח אדמו"ר מבאר החילוק שבין הגאולה הראשונה והגאולה האחרונה לשאר הגלויות שבינתיים - שבשאר הגלויות נגאלו חלק מבני ישראל אבל מקצתם נשאר בגלויות, מה שאין כן בגאולה הראשונה, גאולת מצרים, נגאלו כל בני ישראל, ואפילו יהודי אחד לא נשאר במצרים, וכמו כן נאספו ונלקטו כל ניצוצות הקדושה, ובלשון חז"ל "עשאוה (לארץ מצרים) כמצודה שאין בה דגן... כמצולה שאין בה דגים", ועל-דרך זה בגאולה מהגלות האחרונה, גלותנו זה, ייצאו כל בני ישראל מהגלות.

דבר ברור הוא שבגאולה מגלותנו זה - בין אם תהיה "בעתה" ובין אם תהיה באופן ד"אחישה" (ומסתבר לומר שעכשיו הרי זה כבר "בעתה") - ייגאלו כל בני ישראל, "כל היהודים אשר בכל מלכות אחשוורוש", מלכו של עולם ש"אחרית וראשית שלו", הן היהודים שברורנו והן היהודים שהיו בכל הדורות שלפני זה; אלא מאי, חלקם זקוקים לתיקון, ובהתיקון שלהם תליה ביאת המשיח - צריכים לידע אפוא ש"רווח והצלה יעמוד ליהודים", וכל אחד ואחד צריך להשתדל שיהיה לו חלק בפעולת הרווח והצלה ליהודים, שלא יהיה באופן ד"את ובית אביך תאבדו", שיאבד ח"ו את הזכות שבדבר...

ועל-דרך זה בענייננו: כשם שמרדכי השתדל בהצלת כל היהודים, ופעל אצל כולם שלא עלתה אצל אחד מהם מחשבת חוץ ח"ו, ועל-ידי זה נגאלו "כל היהודים אשר בכל מלכות אחשוורוש" - כמו כן כאשר מתנהגים באופן וסדר זה גם עכשיו, מבטלים סוף-כל-סוף את כל ההעלמות וההסתרים, ופועלים אצל כל בני ישראל שמבלי הבט על מעמדם ומצבם יכריזו: "אם למוות אם לחיים אנו עמך" - מצד מסירות-נפש, ובמשך הזמן, לאט לאט, יפעלו עליהם שיומשך אצלם גם במחשבה דיבור ומעשה.

ועל-ידי זה - "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר":

אצל כל היהודים, גם אלה שהיו בעבר תחת השליטה... דיצרה-רע - גם אצלם יהיה "אורה ושמחה וששון ויקר", הן כפשוטו, והן כדרשת חז"ל "אורה זו תורה כו' ויקר אלו תפילין", עליהם נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", "אלו תפילין שבראש", היינו, שאפילו "כל עמי הארץ" רואים בגלוי שמתהלך יהודי שנקרא עליו שם ה', כיוון שניכר עליו ה"תפילין שבראש" - כפי שפירש רבינו הזקן הדיוק "תפילין שבראש" (ולא על הראש), "אין קאָפּ" [...].

וכן תהיה לנו - כשהרכי יוציא את כולנו מהגלות ויוליכנו לגאולה השלימה והאמיתית, במהרה בימינו ממש.

(מהתוועדות פורים תשי"ב; 'תורת מנחם - התוועדות' תשי"ב, כרך ב' עמ' 55-53 - בלתי מוגה)

השמחה תהיה גדולה יותר משמחת פורים

וכן תהיה לנו - שעוד באמצע ההתוועדות בא משיח צדקנו, ויחד עמו תהיה המשך ההתוועדות באופן שהקב"ה בעצמו, עצמות ומהות, מתוועד עם כל אחד ואחת מישראל וכלל ישראל, ואז תהיה השמחה הכי גדולה, למעלה גם משמחת פורים שהיא באופן ד"עד רלא ידע".

(מהתוועדות שבת קודש פרשת כי-תשא, ט"ז באדר ה'תנש"א, 'תורת מנחם - התוועדות' תנש"א כרך ב, עמ' 364)

במנחה אין אומרים 'צדקתך'¹².

אין להביא את המגילה לבית-הכנסת בשבת מבעוד יום, אף במקום שיש בו עירוב, משום הכנה משבת לחול¹³, ורצוי שלא לטלטלה כלל השבת¹⁴.

יום ראשון,

י"ד באדר - פורים

מוצאי שבת קודש: נשארים בכגדי שבת¹⁵. לפני שלוקחים את המגילה לבית-הכנסת יש לזכור לומר "ברוך המבדיל בין קודש לחול"¹⁶.

אין (להבדיל ו)לאכול קודם קריאת המגילה¹⁷. אדם חלש מותר לטעום פירות וכדומה, ומיני מזונות עד כביצה, וחולה מותר אפילו לאכול סעודה ממש, אך יבקש מאדם אחר שיזכירנו לשמוע מגילה אחר-כך¹⁸.

אַבל (רח"ל) תוך שבעה הולך לבית-הכנסת

קסד, וכן משמע מסתימת לשון רבינו בסידורו - קצות-השולחן סי' פג בבדי-השולחן סוף ס"ק יג. לוח כולל-חב"ד.

12) לוח כולל-חב"ד.

13) שם כתב להתיר אם יעייין בה קצת דרך לימוד, אבל מדברי הרבי לא משמע כן.

14) ראה דברי הרבי בנדון שמחמיר גם בעצם הטלטול, בגיליון הקודם פנים ובהערה 53, וש"נ.

15) בדורות האחרונים נהגו רבותינו נשיאנו להישאר בבגדי שבת גם במוצאי-שבת (ראה 'קיצור הלכות משו"ע אדמוה"ז' מילואים עמ' נז, ובס' חקרי מנהגים ח"א עמ' קמב). בנוסף לה, בפורים, גם כשחל בחול, נהגו בדורות קודמים בהרבה מקהילות חב"ד, ובדורנו בבית-חינו, ובשנים האחרונות נתפשט המנהג בין חסידי חב"ד בכל מקום, ללבוש בגדי יום-טוב. וי"א שהרבי הורה כך באחת משיחותיו (למרות שמנהג זה בספר-המנהגים הוא הראשון מ'מנהגי האדמו"ר' ש"אינם הוראה לרבים") - 'אוצר' עמ' רנד. 'התקשרות' גיליון לו עמ' 14, עיי"ש (במשנה-ברורה וכף-החיים סי' תרצ"ה הביאו שיש

ללבוש בגדי שבת **מצערב**. וכן משמע בספר-המנהגים שכתב זאת לפני ניתנת מחצית השקל. ראה גם 'התוועדות' תשמ"ט ח"ב עמ' 439 הערה 58).

16) סי' רצט, בשו"ע אדמוה"ז ס"א. ובנטעי-גבריאל הל' פורים פכ"ח סי' ט"ז כתב 'ומצווה לפרסם זה'.

17) מלבד יחיד שחייב להישאר בביתו (או בכל מקום שאין ציבור), שיבדיל קודם - נטעי-גבריאל שם ס"ח, וש"נ. האשכנזים אינם נוהגים לברך "בורא מאורי האש" לפני קריאת המגילה, אלא בהבדלה כתמיד (ראה נטעי-גבריאל שם ובהערה).

18) רמ"א ומשנה-ברורה סי' תרצ"ב.

להתפלל ערבית¹⁹ ולשמוע קריאת המגילה²⁰. אם אין בעל-קורא מובהק כמוהו, יקרא הוא את המגילה לפני הציבור וגם יברך²¹. ואין לו לראות מיני שמחה²². פורים נחשב כשבת לעניין אבלות, היינו שנחשב במניין שבעה, ונוהג רק אבלות שכצנעא. אינו יושב על הקרקע ונועל נעליו²³. לעניין משלוח-מנות, ראה להלן.

בערבית - 'על הניסים', ואין להפסיק להכריז 'על הניסים' קודם תפילת שמונה-עשרה, אלא יש לרמוז לכך בטפיחה על השולחן, ורצוי שאחד הגבאים, כשיגיע לשם, יתחיל זאת בקול (שכח על הניסים - אם נזכר קודם "ה" של סיום הברכה, חוזר ומתחיל "ועל הניסים", ואם כבר אמר "ה" אינו חוזר. אך קודם "יהיו לרצון" האחרון יאמר: "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, בימי מרדכי..."²⁴. לאחר מכן, אומרים קדיש-תתקבל²⁵.

19) ראה הערות הגר"י פישר לס' פני-ברוך עמ' תסא. ולכאורה גם אם יוצא מביתו לפני הלילה כדי להגיע בזמן לתפילה ולמגילה בבית הכנסת, לא גרע מסליחות של ערב ראש-השנה (רמ"א סי' תקפ"א ס"א ומחה"ש שם).

20) רמ"א סי' תרצ"ו ס"ד.

21) גשר-החיים ח"א עמ' רסא, רסג. שם הוכיח שיברך גם 'שהחינו', שלא כבחנוכה, כיוון שכאן הברכה גם בעד עצמו, עיי"ש. וכן דעת רוב האחרונים, נסמנו בילקוט-יוסף ח"ה עמ' רמד.

22) גשר-החיים שם ע"פ המג"א תרצ"ו ס"ק ב, ושלפי דעות אחרות רק ממעט בה.

23) גשר-החיים ח"א עמ' רסא.

24) א"ר סי' תרפ"ב (בק"ו מברמ"ז - שם כותב אדמוה"ז בסי' קפז ס"ח "וכן יש להגות"), משנ"ב וכף-החיים שם. והכוונה קודם "יהיו לרצון" **השני** (ראה בס' אישי-ישראל פמ"ח הערה י, וש"נ).

25) יחידים שטרם קידשו את הלבנה, לא יקדימו קידוש לבנה לקריאת המגילה אם יש לחוש שעיי"ז יאחרו את קריאת המגילה בציבור (אפילו אם אחר הקריאה יעבור זמן קידוש לבנה, מה שאינו קיים הערב). וכן אם לא נראתה הלבנה לפני-כן ונתפורו העננים תוך כדי קריאה, לא ייצאו היחידים לקדש את הלבנה על-מנת לגמור אחר-כך את המגילה ביחידות, אפילו אם אחר הקריאה יעבור הזמן, כי פירסומי-ניסא בציבור עדיף (ראה שו"ת נודע-ביהודה קמא סי' מא ועוד מקורות, נסמנו בנטעי גבריאל הל' פורים פרק מט. וראה שם הדין באם השאלה נוגעת לרוב הציבור).

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת-קודש פרשת תצווה / זכור

י"ג באדר

בעניין מבצע פורים והכנות לפורים - ראו ראש מדור זה בגיליון הקודם.
רצוי לגלות את ספר-התורה השני לפרשת זכור (בסוף פרשת תצא) לפני תפילת שחרית, כדי למנוע 'טרחא דציבורא'¹.

שחרית: מוציאים שני ספרי-תורה. בראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע. מניחים את הספר השני על הבימה (ונשאר על הבימה עד הקריאה בו)², ואומרים חצי-קדיש. הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטיר בפרשת תצא (דברים כה, יז ט): "זכור..."³.

לדעה הנפוצה של הפוסקים העיקריים, פרשת זכור היא מן התורה⁴. לכמה פוסקים גם נשים חייבות בשמיעתה, וכפי שנהגו נשי ישראל [בדרורתינו] לבוא לבית-הכנסת לשמיעת פרשת זכור⁵.

כתב כ"ק אדמו"ר: "בקריאת פרשת זכור (ופרשת

1) לוח דבר-בעתו (ע"פ הנפסק בסי' קמד ס"ג שאין גוללן ס"ת בציבור, וע"ש בב"י ד"ה וכו' המרדכי).

2) שערי-אפרים שער י ס"ב.

3) לוח כולל-חב"ד.

4) שו"ע אדמו"ר סי' רפב סט"ז [הכוונה רק לעצם עניין הקריאה בציבור, אך פרטי הקריאה - בשבת זו דווקא וכו' הם מדברגן, ראה סה"ש שמ"ט ח"א עמ' 341 הע' 3 ובשוה"ג].

5) ראה בהנסמן באנציקלופדיה תלמודית כרך ב עמ' קסו, ערך 'ארבע פרשיות' הערה 59 - שיחת ש"פ זכור תשמ"א, הנתת הת' ס"א. וראה 'התועודיות' תשד"מ ח"ב עמ' 1188. תשמ"ט ח"ב עמ' 443.

6) משיחת פ' זכור תשמ"ג. לשונות שונים בשיחות הרבי וכו' בנדון הובאו באוצר מנהגי חב"ד [להלן: 'אוצר'] חודש אדר (נדפס יחד עם מגילת אסתר ושערי מגילה, הוצאת 'היכל מנחם', ירושלים תשס"ב), עמ' רמה.

7) אין לברך ברכת התורה על קריאתה לנשים בלבד (שו"ת מנחת-יצחק ח"ט סי' סח).

תצא) - וכן בקריאת פורים (ופרשת בשלח): "זכור עמלק" בצירי או בסגול - יש בזה מנהגים שונים, ולא שמעתי הוראה בזה. לכאורה נכון לקרות שניהם, ובפרשת זכור (ופרשת תצא) להקדים 'זכר' ואחר-כך 'זכר', ובקריאת פורים (ופרשת בשלח) להקדים 'זכר' ואחר-כך 'זכר'⁶.

כבר לפני כמה דורות כתבו גדולי ישראל שיש לבטל את ה'מנהג' - להכות את 'עמלק' בקריאה זו⁷.

הגבהה וגלילה לספר השני⁸.
אם יש רק ספר-תורה אחד, אין מגביהים אחר חצי קדיש אלא גוללים לפרשת זכור. ומגביהים וגוללים רק לאחר גמר המפטיר, אולם את החצי-קדיש אומרים תמיד אחרי הקריאה שלפני עליית המפטיר.

הפטרה: "כה אמר ה' צבאות, פקדתי... (שמואל-א טו, ב"ה)"⁹.

אם קרא את הפטרת השבוע או כל הפטרה אחרת, קורא אחריה הפטרת פרשת זכור 'כה אמר ה' צבאות, פקדתי', ואם נזכר אחר הברכות - קורא אותה בלא ברכה¹⁰.

אומרים 'אב הרחמים'¹¹ (אם עדיין לפני חצות).

6) ספר-המנהגים עמ' 72, והביאור באריכות בהערה שם. לכאורה, לאלה הקוראים בתורה במבטא הספרדי או במבטא הנהוג באר"ק שאינם מבדילים כלל בין צירי לסגול, אין מקום לכל זה.

7) הובאו בילקוטי-יוסף ח"ה עמ' רנט. וראה המובא בעניין זה בהתקשרות' גליון קט עמ' 18.

8) רגילים שהאוחז את הס"ת הראשון אינו עומד להגבהת הס"ת השני (וכ"פ בשו"ת קנין-תורה ח"ה סי' טו. והעירני

הרה"מ"ח ס' אישי-ישראל, שלכאורה משמע כן בספר-החסידיים סי' תתקל, מטעם עוסק במצווה פטור מן המצווה, וצ"ע הרי

לכאורה יכול לקיים שתיקה, וע"ש במקור חסד, עכ"ד.

9) ספר-המנהגים עמ' 33. לוח כולל-חב"ד.

10) לוח כולל-חב"ד, ש"פ מקא.

11) היום-יום לשי"פ זכור, אג"ק אדמו"ר מהור"י צ ח"ב עמ'

"לחזק ולהגדיל את ה'מבצע"

* דו"ח שקיבל הרבי על מבצע פורים, שארגנו תלמידי הישיבה

במוריסטון, זכה לכינוי "בשורות טובות" • מעודד ומחזק את מארגני

מסיבת פורים בכפר-חב"ד לחיילי צה"ל • אינו שוכח אלמנה שבעלה

זכה לקבל מדי שנה משלוח-מנות • הרבי כותב לאלופי צה"ל

ולקונסול בשיקגו על מבצע פורים, ומשתתף בהוצאות המבצע של

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק • על אירועי פורים תשכ"ו בחצר הרבי ועוד

(ליקוטי-שיחות, כרך יא, עמ' 340), וכן בשיחות של אותה תקופה.

'ספר הערכים' במשלוח-מנות

כמעט מדי שנה בשנה היה מר שז"ר מקבל משלוח-מנות מעסקני חב"ד (על-פי-רוב לפי הוראה מפורשת שזה "בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א"). כך, למשל, לקראת פורים תשל"ג נמסרה הוראה טלפונית - באמצעות הרב חודוקוב - לרב אפרים וולף, בקשר לביקור משלחת אצל מר שז"ר ביום הפורים ולמסור לו משלוח מנות מכובד.

פרטי ההוראה היו כדלהלן (עפ"י רשימות הנ"ל; צוטטה באגרות-קודש, כרך כה, עמ' קסג בשוליה-גיליון):

1) שתבקר משלחת - "ושיהיה ב'שטורעם' גדול שיראה עוד יותר" (הרקע: הכנה לפרישתו ממשרתו).

2) לומר לו שזה משלוח מנות מכ"ק אדמו"ר

"העניין שנוסעים לחיילים למשלוח-מנות בפורים, לחזק ולהגדיל המבצע בכל מה שאפשר ולא להביט על ההוצאות ולעשות בשמחה" - זו הייתה אחת ההוראות שהרבי הורה למסור בליל פורים תשל"ה.

ועוד בהמשך לזה:

"היות שפורים חל בשנה זו ביום ג' בהשגחה-פרטית, בוודאי שיש כאן הדגשה בעניין ד"טוב לבריות", נוסף על מה ש"טוב למקום", גם-כן עניין מיוחד [ב]לבריות" [=בקשר לפעילות הנ"ל בקרב החיילים שיעשו ביותר גישמאק [=עריבות, תענוג] ויותר מרץ". הדברים הועברו בשיחה טלפונית להרב אפרים וולף (פורסמו לא-מכבר במוסף 'אספקלריא' של 'כפר-חב"ד', גיליון 1224, עמ' 21).

אגב, תוכן העניין נזכר בהרחבה במכתב כללי-פרטי מאותם ימים, הנושא את התאריך: "יום שלישי שהוכפל בו כי טוב, פרשת תקחו את תרומתי, ראשון [דר]אשן [הורדש] אדר ה'תשל"ה"

שליט"א, שכולל בין השאר עותק הראשון שיצא למכירה של 'ספר הערכים חב"ד', כרך ב'. וכן תקליט שהופיע במסגרת הע"א מוסדות' ובו גם ניגון ששר כ"ק אדמו"ר לבר. (3 המשלוח-מנות יכלול מזונות ופירות כפי שנצרך על-פי הדין ("משלוח מנות של כ"ק אד"ש - ענייני מאכל וכו' ב' דברים הנ"ל").

פריסת שלום ומשלוח-מנות ממוני

ביום ט"ו באדר ביקרה את מר שז"ר משלחת מכובדת. בהמשך לביקור כתב לו הרבי בכ"ט באדר ב' (שם, עמ' קסב"ג):

רצוני להביע בזה ת[שואת] ת[ן] ל[כ] [בודן] בעד הס[בר] פ[נים] י[פות] דקבלת פני משלחת אנ"ש ש"י בימי הפורים כשמסרו למר פ[רישת] ש[לום] ומשלוח-מנות ממוני...

והרבי ממשיך במכתבו ומתייחס ליעודי הנבואה בקשר לירושלים ולמעלת ימי אדר וניסן. בחודש תשרי תשל"ה נפטר מר שז"ר, אבל בליל פורים שלאחר מכן ביקש הרבי למסור (באמצעות הרב חורוקוב להנ"ל): "לא לשכוח שאלמנת שז"ר תקבל משלוח-מנות על-ידי נשי חב"ד ולמסור לה ד"ש".

הר"א וולף דיווח לאחר מכן כי ההוראה בוצעה: "היו אצלה מנשי חב"ד בפורים ומסרו לה המשלוח מנות וד"ש".

משלוח-מנות לאלמנות וליתומים

לקראת פורים תשל"א הורה הרבי לקנות על חשבוננו משלוחי-מנות לאלמנות וליתומי צה"ל, והעניק לצורך כך 720 ל"י, כמסופר ב'מבוא' לאיגרות-קודש, כרך כז, עמ' 8, 22, ועוד.

יתר על כן, לקראת פורים ביקש הרבי למסור (שם, עמ' קב) "לכל אחד ואחת מהנ"ל ולכולן - תחיינה":

פורים שמח וקיום מ[ה] ש[נ]אמר] במגלת

אסתר: ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר - כן תהי[ה] לנו.

בשורות טובות

לאחר פורים תשל"ג הוכנס אל הרבי דו"ח ממבצע חלוקת משלוח-מנות על-ידי תלמידי ישיבת תומכי-תמימים במוריסטאון (ניו-ג'רסי). בתגובה כתב הרבי (איגרות-קודש, כרך כח, עמ' קנב):

ותשואת-חן על הבשורות-טובות, בטח יעשו על-דרך-זה גם במבצע [=חלוקת מצה] שמורה וה' יצליח.

בי' אדר תשל"ד דיווח המשפיע הרה"ח ר' ישראל-אבא פליסקין אודות התועדות של שמחת פורים עבור יהודים יוצאי רוסיה והרבי הגיב: ות[שואת] ת[ן] על הבשונ[רות] ט[ובות] ויה[י] ר[צון] שיהיו פירות טובות בכל.

עידוד וחיוזק מתוך מנוחת הנפש

בשנת תשל"ה שיגר לרבי מר יצחק שגב, מי ששימש באותם ימים מפקד אזור סיני, מכתב תודה על ביקור חסידי חב"ד ביחידותו. בתגובה כתב לו הרבי איגרת ארוכה הפותחת בקטעים הבאים:

ב"ה, י"ב ניסן, ה'תשל"ה

ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יצחק ש"י שגב, אל[ן]ף מ[שנה]

מפקד אזור סיני

שלום וברכה!

בנועם נתקבל מכתבו בו מביע התרשמותו מביקור אנשי חב"ד ביחידותו בקשר עם מבצע פורים ומצוות משלוח-מנות והעידוד שהביאו להחיילים והמפקדים שיחיו וכו'.

והי"רצון שגם להבא יוכלו יהודים לעודד ולחזק איש את רעהו מתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף, מנוחה כפשוטה, עידוד המביא לידי מעשה, קיום המצווה בחיי היום-יום, חיים הראויים לשמם. וזה ימחר קיום העידוד ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין

ונביא", ולא הווי להו תקנתא לעולם. מוטב דלעכודו לעגל, אפשר הווי להו תקנתא בתשובה.

(סנהדרין ז,א)

יום שלישי

ויאמר, פני יילכו והניחותי לך (לג,יד)

פני יילכו: אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי, מנין שאין מרציין לו לאדם בשעת כעסו? דכתיב "פני יילכו והניחותי לך". אמר לו הקב"ה למשה, המתן לי עד שיעברו פנים של זעם ואניח לך.

(ברכות ז,א)

יום רביעי

ויאמר, לא תוכל לראות את פני כי לא יראני האדם וחי (לג,כ)

כי לא יראני: אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, אלמלי נשתייר במערה שעמד בו משה ואליהו כמלא קב מחט סידקית, לא היו יכולין לעמוד מפני האורה, שנאמר כי לא יראני האדם וחי.

(מגילה יט,ב)

יום חמישי

ויעבור ה' על פניו ויקרא, ה' ה' א-ל רחום וחנון, ארץ-אפים ורב-חסד ואמת (לד,ו)

ויעבור ה': אמר רבי יוחנן, אלמלא מקרא כתוב אי-אפשר לאומר. מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח ציבור והראה לו למשה סדר תפילה ואמר לו, בכל זמן שישראל חוטאין יעשו לפניי סדר הזה ואני מוחל להם.

(ראש-השנה יז,ב)

יום שישי

את חג המצות תשמור, שבעת ימים תאכל מצות אשר ציוויתך למועד חודש האביב, כי בחודש האביב יצאת ממצרים. (לד,יח)

את חג המצות תשמור: אמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה, כל המבזה את המועדות כאילו עובר עבורת כוכבים, שנאמר "אלוקי מסכה לא תעשה לך" וסמך ליה "את חג המצות תשמור".

(פסחים קיח,א)

"כאילו הם עוסקים בבניין הבית"

על-פי הוראת הרבי, להוסיף לשיעורי החת"ת של ימים אלו "מפירושי חז"ל בתורה שבעל-פה (על-כל-פנים מאמר ופירוש אחד של פסוק אחד), כפי שנלקטו כבר בספרים" - הננו מביאים כאן לקט כזה, לימי השבוע הבא עלינו לטובה

שבת קודש

והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות יקטירנה (לז),

בבוקר בבוקר: הקטורת קודמת לאיברים, דתניא, יוקדם דבר שנאמר בו בבוקר בבוקר לדבר שלא נאמר בו אלא בוקר אחד בלבד.

(פסחים נטא)

יום ראשון

כי תישא את ראש בני-ישראל לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם (ל,יב)

כי תישא: תניא, ר' ישמעאל אומר, בוא וראה רחמיו של הקב"ה על בשר ודם, שאדם קונה עצמו בממון מידי שמים, שנאמר "כי תישא את ראש בני-ישראל ונתנו איש כופר נפשו".

(מכילתא פרשת משפטים כא,ל)

יום שני

וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר (לב,ה)

וירא אהרן: מה ראה? אמר רבי בנימין בר יפת, ראה חור שזבוח לפניו (=שהרגוהו על שסירב לעשות העגל), אמר, אי לא שמענא להו עבדו לי כדעבדי לחור ומתקיים (איכה ב), "אם ייהרג במקדש ה' כהן

חב"ד המשתתפות בפעולת "משלוח מנות" ה' עליהן תחינה". המכתב נפתח בשורה הבאה: בנועם קבלתי הידיעה על דבר מפעל "משלוח מנות" שהשתתפו בו.

תוכן המכתב: נס פורים עליידי אישה, עד כדי קריאת המגילה על-שמה - מגילת-אסתר.

וכן, ייחודה של מצוות משלוח-מנות - "שאף שהיא מהמצוות המיוחדות של פורים, אבל תוכנה ועניינה - עניין ואהבת לרעך וכמודגש בנוסח 'משלוח-מנות איש לרעהו' - הרי נוגע זה בכל השנה כולה".

הרבי מאחל: "יהי-רצון שפעולתן האמורה, בתוככי שאר מצוות דפורים, תהא הכנה לזמן חירותינו... וה' יתברך יצליחן ללכת מחיל אל חיל ומצווה למצווה".

75,000 ל"י לצאגו"ח

חשיבות המבצע היתה כה גדולה בעיני הרבי עד שהשתדל לכסותו מן הבחינה הכספית:

בי"ט באדר ראשון תשל"ח שיגרה מזכירות הרבי מכתב להר"א וולף ובו נאמר:

"בהתאם עם הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, בבקשה למסור מחשבוננו להרב ישראל שי' לייבוך - צעירי-אגודת-חב"ד - הסך שבעים וחמש אלף ל"י (75,000) עכשיו, כהשתתפות במבצע פורים..".

יומן אירועים - פורים תשכ"ו

אחרי פורים תשכ"ו תיאר הרה"ת ר' אברהם אלתר הלוי שיחי' הכר (שנמנה עם תלמידי ה'קבוצה' של אותה שנה) את ההתרחשויות. בין השאר כתב ("מכתבים מבית חיינו" עמ' 82):

ב'תענית אסתר' (יום ה'), הרבי יצא כרגיל ל"סליחות", וניגנו רחמנא דעני, לפני מנחה הכניס לייבל [=הריל"ג שיחי'] לחדרו צלחת, והרבי נתן שם מחצית השקל. ב'אבינו מלכנו' במנחה רמו הרבי שינגנו (גם בפורים ניגן הרבי 'אבינו מלכנו' בעיניים עצומות, ובוודאי שתשמע בטייפ). במוצאי שבת התפללו למטה, וכן בפורים בבוקר. העיקר הוא הרי ההתוועדות, שהתחילה בשעה

מחריד, כלומר שלא רק שלא תהי[ה] מלחמה אלא אפילו לא יהי[ה] פחד ממלחמה.

המשך מכתבו של הרבי עוסק בחג הפסח ונחתם ב"פ"ש למר ולכל חיילי ומפקדי האזור ובברכה לחג הפסח כשר ושמח".

מכתב דומה מקוצר שוגר גם "לכבוד מר הננייה) שי' דני, סרן מפקד המחנה ד.צ. 1149 צה"ל".

בכל זאת "עם אחד"

אחד האישים שקיבל משלוח מנות מחסידי חב"ד שיגר מכתב לרבי וזכה לקבל איגרת בתגובה. המדובר במר שאול רמתי, ששימש קונסול כללי של ארץ ישראל בשיקגו. כך כותב לו הרבי:

ב"ה, כ"ח אדר, ה'תשל"ד
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר שאול שי' רמתי
קונסול כללי, שיקגו
שלום וברכה!

מכתבו בקשר עם קבלת ה"משלוח מנות" בימי הפורים, נתקבל, ות"ח.

ויהי-רצון שגם קיום מצווה חביבה זו יסייע לקירוב ואיחוד כל בני ישראל -

וכמבואר אשר אחד הטעמים למצווה האמורה הוא להראות במעשה אשר כל עם בני ישראל, אף ש"מפוזר ומפורד בין העמים" הרי גם העמים אשר ביניהם הוא מפוזר רואים ומרגישים אשר "ישנו עם אחד", ובהוספת הדגשה בפליאה גדולה אשר האחדות שלהם מתבטאת בזה ש"דתיים שונות מכל עם ואת דתי המלך (והעמים) אינם עושים", וכמו שהכיר אפילו המן הרשע צורר היהודים.

והרי ביסוס וחיוזוק אחדות זו עליידי תורה אחת שניתנה מה' אחד הוא הגורם, בלשון המגילה, ש"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" כפשוטו וכפירוש חכמינו ז"ל "אורה - זו תורה" וכו', ויהי רצון שבקרוב ממש יקויים בכל השטחים "כן תהיה לנו".

התוכן שייך לכל השנה

בראש חודש ניסן תשל"ג (איגרות-קודש, כרך כח, עמ' קצא) כותב הרבי איגרת מיוחד ל"בנות

פרשת תצווה

ואתה תצווה את בני-ישראל (כז,כ)

מדוע נאמר "תצווה את בני-ישראל", ולא "דבר אל בני-ישראל", ככתחילת פרשת תרומה? ההסבר לכך: בפרשת תרומה נאמר "דבר", שהוא מלשון הנהגה (כמו "ידבר עמים תחתינו"), כי משה היה צריך להנהיג את העם ולהדריכו כיצד לתת את תרומת ה'. לעומת זאת, בפרשתנו נאמר "תצווה" - מלשון צוותא וחיבור - כי משה צריך לחבר את בני-ישראל אליו. שכן על-ידי התחברות והתקשרות זו, בוודאי יזכו להשיג חכמה עילאה, הנקראת "שמן", ויבינו את סודות התורה שניתנו בכ"ב אותיות. זהו שנאמר "C" את בני-ישראל", כלומר, כל האותיות מא' ועד ת'.

(אור-תורה)

כתית למאור (כז,כ)

אומר רבינו הזקן:

על-ידי "כתית" - התבטלות וכתישה עצמית, מגיעים לבחינת "מאור" שבתורה. לימוד התורה צריך להיות כביטול והנחת עצמותו של הלומד, מתוך ידיעה והכרה שהוא לומד את חכמתו ורצונו יתברך; ולא זו בלבד שלומד בהתמדה ושקידה, אלא שמסלק את עצמו בסילוק אמיתי, שכל חפצו יהיה אך ורק בתורת ה' וחכמתו יתברך, וישעבד שכלו לגמרי מכל וכול.

* * *

ויש להוסיף על הנ"ל:

זהו שאנו אומרים בתפילה - "ונפשי כעפר לכול תהיה (ועל-ידי זה) - פתח לבי בתורתך".

(ליקוטי-שיחות, כרך ד, עמ' 1276)

ועשית חשן משפט (כה,טז)

במילה "חשן" יש שני רמזים המנוגדים זה לזה:

(א) בכתבי האריז"ל מובא ש"חשן" - אותיות "נחש".

(ב) בספרים נאמר, משמו של רבי אפרים מבעלי התוספות, ש"חשן" בגימטריה "משיח". הגוף רומז ל'נחש', כי הוא נקרא "משכא דחוייא" (עורו של נחש), ואילו הנפש רומזת ל"משיח". בזמן הגלות עניין ה"נחש" הוא בגלוי, כי סיבת הגלות היא החטאים, דהיינו התגברות הגוף על הנפש. ולאידך גיסא, עניין ה"משיח", אף שהוא קיים, הוא בהעלם. עבודתנו אפוא היא - הגברת הנפש על הגוף, כלומר, להוציא ולגלות את ה"חשן" שבגימטריה "משיח" מהיעלמו.

(ליקוטי-שיחות, כרך יא, עמ' 138)

עצמות היהודי שוללת כל הזר לישראל סבא הנצח, והכל ילעשו צעירים ביהדותם היינו התלהבות, מרץ ושילית פשרות, ולקיים מה שקבלו כבר מסיני, שקיום זה זוהי הדרך למילוי נפל פחדם על כל העמים ולניצחון על כל שונאיהם, ניצחון יהודי אמיתי בר קיימא. בברכת פורים. והרבי הוסיף וכתב כי "אשרי חלקו של כל אחד שהשתדל בסידור התגיגה והצלחתה, אשר תקווה חזקה שרב טוב בזה תהיה[ה]".

הרבי מבקש הקלטה מהשידור

הרבי הביע פליאה "על כמה מאנשי הכפר ואפילו מעסקניה[ם] (=אשר) התייחסו לזה בקרירות, ועל[ו] כול[ו] פנים[ם] לא באותו היחס החי שצריך ה[י]ה להיות בעניין כזה" (מכתב מי"ט באדר שני תשי"ז - 'כפר חב"ד', כרך ב, עמ' סד).
 בר בכד ביקש הרבי להמשיך הקשר עם המבקרים (איגרות-קודש, כרך יד, עמ' תקיז), דבר שימצא ביטוי, למשל, בשיגור - לחלק מהם, לפחות - כזית מצה שמורה. הרבי אף הודיע שישתתף במחצית ההוצאות!
 כמורכב ביקש שישגרו "הקלטת השידור ברדיו עול[ו] ד[בר] פורים בכפר-חב"ד" (איגרות-קודש, כרך יב, עמ' שעג).

8:30 ונסתיימה בשעה 3:15 לערך. השיחות עצמן נסתיימו איזה זמן קודם, כפי שבוודאי כבר שמעת את כל הפרטים...
 הרבי לקח כמה כוסות יין, ובפעמים האחרונות, הנה לאחרי ששתה יין החזיק בידיו הק' על מצחו הק' חזק מחוזק היין. ולאחרי שבסוף פתח כבר את הסידור לומר ברכה אחרונה, אמר שיחה נוספת בנושא "שואלין ודורשין בהלכות הפסח שלושים יום קודם", דהיינו מט' באדר, ותוכל לשמוע בטייפ.

איחולים ל"חגיגה מוצלחת"

"בטח ינצלו ימי הפורים הבואים] עליונו] לטובה באופן המתאים לכפר חב"ד. והשם] יתברך] יצליחם" (איגרות-קודש, כרך יב, עמ' שכה).
 בשנים הראשונות התקיימה חגיגת פורים מרכזית בכפר-חב"ד אליה הוזמנו יהודים מ"חוצה", כמו חיילי צה"ל וכדומה. בשנת תשי"ז שיגר הרבי מברק ברכה לחגיגה זו וכה איחל (איגרות-קודש, כרך יד, עמ' תפט):
 חגיגה מוצלחת, ובפרט במילוי חלקכם בהתפקיד לך כנוס את כל היהודים שיעשו גם בחייהם היום-יומיים, עם מרדכי שלא יכרע ולא ישתחוה לשום עבודה-זרה, וכהודעת חכמינו שכל אחד ואחת מהיהודים כופר בעבודה-זרה, פירושו

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 03-9607588, שלוחה 130